

14.05.2018

Asia/21

§ 347

Valtuutettu Katju Aron toivomusponsi sukupuolisensitiivisen varhaiskasvatuksen koulutuksen lisäämisestä

HEL 2017-013600 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus merkitsi tiedoksi selvityksen kaupunginvaltuuston 13.12.2017 hyväksymän toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimittaa selvityksen ponnen ehdottajalle (Katju Aro) sekä tiedoksi muille valtuutetuille.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Katja Rimpilä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Ponnen ehdottaja

Otteen liitteet
Esitysteksti

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Käsitellessään 13.12.2017 selvitystä vuoden 2016 arviointikertomuksen johdosta suoritetuista toimenpiteistä (§ 456), kaupunginvaltuusto hyväksyi samalla seuraavan toivomusponnen:

Samalla kun valtuusto päättää arviointiraportista annetun selvityksen hyväksymisestä, se edellyttää kaupunkia selvittämään keinoja edistää varhaiskasvatuksen henkilökunnan mahdollisuuksia hankkia lisäkoulutusta sukupuolisensitiivisestä varhaiskasvatuksesta. (Katju Aro)

Hallintosäännön 30 luvun 14 §:n mukaan kaupunginhallituksen on toimitettava ponnen ehdottajalle kirjallinen selvitys toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä viimeistään vuoden kuluttua ponnen hy-

väksymisestä. Selvitys on toimitettava erikseen myös muille valtuuteuille.

Toivomusponnen johdosta on saatu kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto.

Helsingissä annettu varhaiskasvatus perustuu varhaiskasvatustalakiin sekä sen nojalle annettuun valtakunnalliseen varhaiskasvatussuunnitelman perusteet -asiakirjaan, jonka pohjalta on laadittu Helsingin oma varhaiskasvatussuunnitelma. Helsingin varhaiskasvatussuunnitelmaa laadittaessa on huomioitu Helsingin kaupungin strategiaohjelma sekä muut toimintaa ohjaavat asiakirjat, kuten Helsingin kaupungin tasa-arvosuunnitelma.

Helsingin uusi varhaiskasvatussuunnitelma on otettu käyttöön elokuussa 2017. Siinä sukupuolten välinen tasa-arvo on huomioitu pedagogisen toiminnan järjestämisessä, oppimisympäristöjen suunnittelussa, toimintakulttuuriin ja kasvattajien toimintaan liittyvissä asioissa. Helsingin varhaiskasvatussuunnitelman mukaisesti varhaiskasvatus on sukupuolisensitiivistä ja henkilöstön odotetaan rohkaisevan lapsia tekemään valintoja ilman sukupuoleen sidottuja stereotyyppisiä rooleja ja ennako-odotuksia.

Uuden varhaiskasvatussuunnitelman mukaisten toimintatapojen ja pedagogisen ajattelun käyttöönotto vaatii sekä lisää täydennyskoulutusta että asioiden yhteistä käsittelyä työyhteisöissä. Käyttöönottoon liittyen järjestettiin vuosina 2016 - 2017 henkilöstölle täydennyskoulutusta, jossa käsiteltiin yhtenä teemana sitä, että toiminnan tulee olla pedagogisesta perusteltua ja perustua lasten mielenkiinnon kohteisiin ilman, että sukupuoleen liittyvät odotukset ja stereotyyppiset määrittävät, minkälaisia toimintaa lapsille tarjotaan. Näihin koulutuksiin osallistui vuosina 2016 - 2017 n. 1 900 varhaiskasvatuksen työntekijää. Sukupuolisensitiivinen varhaiskasvatus on yhtenä teemana myös tulevissa koulutuksissa. Sijaisjärjestelyin varmistetaan henkilökunnalle käytännön mahdollisuus osallistua koulutuksiin.

Pedagogisessa toiminnassa lähdetään lasten yksilöllisistä tarpeista ja mielenkiinnon kohteista ilman sukupuoleen liittyviä ennako-odotuksia. Toimintakulttuurin kehittämisen kannalta on tärkeää, että yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa koskevista asenteista keskustellaan työyhteisössä. Lisäksi tulee pohtia, miten esimerkiksi kieleen, etnisyyteen, katsomukseen, vammaisuuteen, sukupuoleen ja sen moninaisuuteen liittyvät asenteet näkyvät puheissa, eleissä, teoissa ja toimintatavoissa. Vuorovaikutuksen ja kielenkäytön mallit sekä tavat toimia stereotyyppisten oletusten mukaisesti välittyvät lapsille. Henkilöstön on tärkeää tulla tie-

14.05.2018

Asia/21

toiseksi omista toimintatavoistaan ja päästä eroon sukupuolittuneista käytännöistä.

Varhaiskasvatussuunnitelman uudistamisen lisäksi on stereotyyppioita pyritty haastamaan muun muassa toteuttamalla erilaisia koulutuksia ja kehittämishankkeita. Tällainen oli esimerkiksi Naisasialiitto Unionin sukupuolisensitiivisen varhaiskasvatuksen hanke, jossa tutkimuksen keinoin havaittiin, että sukupuolisidonnaisia käytänteitä on vielä paljon. Hankkeessa mukana olleissa päiväkodeissa käytäntöjä kehitettiin sukupuolisensitiivisemmiksi ja saatuja kokemuksia on pyritty hyödyntämään toiminnan kehittämisessä laajemminkin.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Katja Rimpilä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Ponnen ehdottaja

Otteen liitteet

Esitysteksti

Päätöshistoria

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 27.03.2018 § 52

HEL 2017-013600 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi seuraavan lausunnon Katju Aron sukupuolisensitiivisen varhaiskasvatuksen koulutuksen lisäämistä koskevasta toivomusponnesta:

Helsingissä annettu varhaiskasvatus perustuu varhaiskasvatustalakiin sekä sen nojalle annettuun valtakunnalliseen varhaiskasvatussuunnitelman perusteet -asiakirjaan, jonka pohjalta on laadittu Helsingin oma varhaiskasvatussuunnitelma. Helsingin varhaiskasvatussuunnitelmaa laadittaessa on huomioitu Helsingin kaupungin strategiaohjelma sekä muut toimintaa ohjaavat asiakirjat, kuten esimerkiksi Helsingin kaupungin tasa-arvosuunnitelma.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki PL 1
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Helsingin uusi varhaiskasvatussuunnitelma on otettu käyttöön elokuussa 2017. Siinä sukupuolten välinen tasa-arvo on huomioitu kautta linjan niin pedagogisen toiminnan järjestämisessä, oppimisympäristöjen suunnittelussa kuin toimintakulttuuriin ja kasvattajien toimintaan liittyvissä asioissa. Helsingin varhaiskasvatussuunnitelman mukaisesti varhaiskasvatus on sukupuolisensitiivistä ja henkilöstön odotetaan rohkaisevan lapsia tekemään valintoja ilman sukupuoleen sidottuja stereotyyppisiä rooleja ja ennako-odotuksia.

Toimintakulttuurin kehittämisen kannalta on tärkeää, että yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa koskevista asenteista keskustellaan työyhteisössä. Lisäksi tulee pohtia miten esimerkiksi kieleen, etnisyyteen, katsomukseen, vammaisuuteen, sukupuoleen ja sen moninaisuuteen liittyvät asenteet näkyvät puheissa, eleissä, teoissa ja toimintatavoissa. Vuorovaikutuksen ja kielenkäytön mallit sekä tavat toimia stereotyyppisten oletusten mukaisesti välittyvät lapsille ja henkilöstön on tärkeää tulla tietoiseksi omista toimintatavoistaan ja päästä eroon sukupuolittuneista käytännöistä.

Jo ennen varhaiskasvatussuunnitelman uudistamista vuonna 2017 on stereotyyppioita pyritty haastamaan muun muassa toteuttamalla erilaisia koulutuksia ja kehittämishankkeita. Tällainen oli esimerkiksi Naisasialiitto Unionin sukupuolisensitiivisen varhaiskasvatuksen hanke, jossa tutkimuksen keinoin havaittiin, että sukupuolisidonnaisia käytänteitä on vielä paljon. Hankkeessa mukana olleissa päiväkodeissa käytäntöjä kehitettiin sukupuolisensitiivisemmiksi ja saatuja kokemuksia on pyritty hyödyntämään toiminnan kehittämässä laajemminkin.

Uuden varhaiskasvatussuunnitelman käyttöönottoon liittyen järjestettiin vuosina 2016-2017 henkilöstölle täydennyskoulutusta, jossa käsiteltiin yhtenä teemana sitä, että toiminnan tulee olla pedagogisesta perustelusta ja perustua lasten mielenkiinnon kohteisiin ilman, että sukupuoleen liittyvät odotukset ja stereotyyppit määrittävät, minkälaista toimintaa lapsille tarjotaan. Näihin koulutuksiin osallistui vuosina 2016 - 2017 n. 1 900 varhaiskasvatuksen työntekijää.

Uuden varhaiskasvatussuunnitelman mukaisten toimintatapojen ja pedagogisen ajattelun käyttöön otto vaatii sekä lisää täydennyskoulutusta että asioiden yhteistä käsittelyä työyhteisöissä. Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä, että sukupuolisensitiivinen varhaiskasvatus on yhtenä läpileikkaavana teemana tulevissa koulutuksissa ja että pedagogisessa toiminnassa lähdetään lasten yksilöllisistä tarpeista ja mielenkiinnon kohteista ilman sukupuoleen liittyviä ennako-odotuksia. Lautakunta pitää tärkeänä myös, että sijaisjärjestelyin varmistetaan henkilökunnalle käytännön mahdollisuus osallistua koulutuksiin.

Käsittely

27.03.2018 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Petra Malin: Lisätään viimeisen kappaleen loppuun: Lautakunta pitää tärkeänä myös, että sijaisjärjestelyin varmistetaan henkilökunnalle käytännön mahdollisuus osallistua koulutuksiin.

Kannattaja: Pia Pakarinen

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Petra Malinin tekemän ja Pia Pakarisen kannattaman vastaehdotuksen.

Vastaehdotus:

Dani Niskanen: Korvataan 4. kappaleen viimeinen lause "Vuorovaikutuksen ja kielenkäytön mallit sekä tavat toimia stereotyyppisten oletusten mukaisesti välittyvät lapsille ja henkilöstön on tärkeää tulla tietoisiksi omista toimintatavoistaan ja päästä eroon sukupuolittuneista käytännöistä" seuraavalla muotoilulla:

"Vuorovaikutuksen mallit sekä tavat toimia stereotyyppisten oletusten mukaisesti välittyvät lapsille ja henkilöstön on tärkeää tulla tietoisiksi omista toimintatavoistaan. Ongelma ei ole tyttöjen kutsuminen tytöiksi tai poikien kutsuminen pojiksi, vaan se, jos sukupuoleen liittyvät stereotyyptit määräävät automaattisesti sen, minkälaista toimintaa lapsille tarjotaan."

Kannattaja: Pia Pakarinen

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Korvataan 4. kappaleen viimeinen lause "Vuorovaikutuksen ja kielenkäytön mallit sekä tavat toimia stereotyyppisten oletusten mukaisesti välittyvät lapsille ja henkilöstön on tärkeää tulla tietoisiksi omista toimintatavoistaan ja päästä eroon sukupuolittuneista käytännöistä" seuraavalla muotoilulla: "Vuorovaikutuksen mallit sekä tavat toimia stereotyyppisten oletusten mukaisesti välittyvät lapsille ja henkilöstön on tärkeää tulla tietoisiksi omista toimintatavoistaan. Ongelma ei ole tyttöjen kutsuminen tytöiksi tai poikien kutsuminen pojiksi, vaan se, jos sukupuoleen liittyvät stereotyyptit määräävät automaattisesti sen, minkälaista toimintaa lapsille tarjotaan."

Jaa-äännet: 7

Ted Apter, Fatim Diarra, Martina Harms-Aalto, Emma Kari, Otso Kivessä, Petra Malin, Kirsi Pihlaja

14.05.2018

Asia/21

Ei-äänet: 3

Pia Kopra, Dani Niskanen, Pia Pakarinen

Tyhjä: 3

Tarik Ahsanullah, Ville Jalovaara, Abdirahim Mohamed

Poissa: 0

Suoritettussa äänestyksessä esittelijän ehdotus voitti Dani Niskasen vastaehdotuksen äänin 7–3. Tyhjää äänesti 3.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Mikko Mäkelä, kehittämisen tuen päällikkö, puhelin: 310 24378
mikko.makela(a)hel.fi